

דברי משיח

ה'תשי"ג

התוועדות ש"פ צו, שבת הגדול, י"ב ניסן

מכבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור על ידי

„המכון להפצת תורתו של משיח“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

ה' תהא שנת חירות עצמות

קט"ו שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

פתח דבר

לקראת ש"ק פ' צו, שבת הגדול – הננו מוציאים לאור "הנחה" ויומן מהתועדות ש"פ צו, שבת הגדול, י"ב ניסן ה'תש"נ – תדפיס מיוחד מתוך "דברי משיח – ה'תש"נ".
בתור הוספה, באו בסוף הקונטרס "פנינים" נבחרים מחלוקת הדולרים לצדקה ביום ראשון, י"ג ניסן ה'תש"נ (הר"ד המלא יתפרסם אי"ה בכרך השייך לתקופה זו).

*

אודות המעלות שבסדרה זו, ואופן עריכת השיחות¹ והיומן² – ראה בארוכה ב"פתח דבר" ל"דברי משיח" ה'תשנ"ב חלק ראשון.

*

מבין שלל השיחות שנאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במשך השנים תשי"–תשנ"ב (ולפני כן), ת"ל זכינו שרובן ככולן נשמרו על הכתב או בהקלטה. אולם, עדיין ישנן ריבוי שיחות שטרם ראו אור מעולם, ובוה בקשתנו שטוחה כלפי ציבור אנ"ש והתמימים: אנא, מי שבידיו הנחות ורשימות משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, וכן ר"ד בעת חלוקת השטרות לצדקה או "יחידות" וכיו"ב, ויומנים מ"בית חיינו" (ובמיוחד מהשנים תשמ"ח–תש"נ), שיואיל לשלחן למערכת ע"מ שנוכל לזכות בהן את הרבים.

ויהי רצון שע"י הדפסת ולימוד "דברי משיח", נזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלימה, בהתגלותו המלאה והמושלמת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. ויחזק השי"ת בריאותו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחיים נצחיים, ויראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת, ובקרוב ממש יוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ונלמד תורתו של משיח מפיו של משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ומלך ביפו תחזינה עינינו בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומי"ד ממ"ש ממש, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהי רצון.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד !

"המכון להפצת תורתו של משיח"

ימות המשיח,
ב' ניסן, ה'תשע"ח (ה' תהא שנת חירות עצמות),
קט"ו שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ברוקלין, נ.י.

1) השיחה הנוכחית נערכה ע"י שילוב ב' הנחות (ה"ר"ד" שי"ל ע"י מערכת פאקס א שיחה", וה"תוכן קצר" שי"ל ע"י "ועד הנחות התמימים"), ונוספו בה פרטים מה"השלמות" לשיחה המוגהת שי"ל ע"י "ועד הנחות בלה"ק". לשלימות הענינים המבוארים בשיחה, יש לעיין בשיחה המוגהת (סה"ש תש"נ ח"ב ע' 393 ואילך).

2) היומן נערך ע"פ יומן "פאקס א שיחה" וגיליון "בית חיינו" שי"ל בשעתו, ויומן פרטי של הרה"ת ר' ש.ו.ה. שי' הנדפס בס' "שנת ניסים בבית חיינו".

בס"ד. התוועדות ש"פ צו, שבת הגדול, י"ב ניסן ה'תש"נ

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

[כשנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות, וכן אחרי שבירך על היין, ניגנו "מצאתי דוד עבדי"].

א. ידוע המנהג¹ לומר בכל יום מראש חודש ניסן את קרבנות הנשיאים, וביום השבת זה – י"ב ניסן, אומרים את ה"נשיא לבני נפתלי"².

והנה, נוסף לענינו הפרטי של הנשיא דיום זה, הרי ביום זה ישנו ענין מיוחד – סיום וחותם הקרבת כל קרבנות הנשיאים, בהקרבת קרבנו של "נשיא לבני נפתלי", שהוא הנשיא האחרון (הנשיא הי"ב) שהקריב את קרבנו לחנוכת המשכן, וממילא הרי הוא כולל כל הנשיאים שלפניו, כהלשון הידוע³ "נעוץ סופן בתחילתן", וכהנוסח שאומרים בערב שבת⁴ "סוף מעשה במחשבה תחילה".

וכמדובר כמה פעמים בפירוש "במחשבה תחילה"⁵, שאין הכוונה בזה רק לתחילת המחשבה, אלא בדרגא שלא בערך כלל – "מחשבה תחילה"⁶, שהיא למעלה ממחשבה סתם הגלוי'.

וכפי שאנו רואים באדם למטה, שיש ב' מדריגות במחשבה: ישנה מחשבה גלוי', שהיא הקדמה והכנה להבא אחרי', כמו שמצינו בטבע בני אדם שכדי שהדיבור או המעשה יהיו כדבעי ובאופן מסודר כו', צריכה להיות מחשבה לפני זה, וכל כמה שתגדל יותר האחריות של הדיבור או המעשה, כך תגדל גם המחשבה שלפני זה; אבל ישנה מחשבה שאין לה שום קשר לכל ענין שבא לאחרי', אלא היא מובדלת ונעלית מהם (ועד שלפעמים, מפני עומק המחשבה של ענין מסויים, אי אפשר שתתגלה בדיבור ובמעשה) – "מחשבה תחילה". וענין זה מתגלה ב"סוף מעשה".

ב. ויש לומר, שענין זה מודגש גם בזמן זה במיוחד – כש"אחכה לו בכל יום שיבוא"⁷ לגאולה האמיתית והשלימה:

(6) בהנחה אחרת: ונוסף לפירוש הפשוט בזה (שסוף מעשה עלה תחילה במחשבה), יש בזה הפירוש, שבמחשבה עצמה – עלה ה"סוף מעשה" בתחילת המחשבה.

(7) נוסח "אני מאמין" הנדפס בסידורים – ע"פ עיקר הי"ב מי"ג העיקרים (פיה"מ להרמב"ם סנהדרין הקדמה לפרק חלק).

(1) שו"ע אדה"ז אר"ח סתכ"ט סט"ו – משל"ה מס' פסחים קמ, ב. וראה לקו"ש חל"ב ע' 19. וש"נ.

(2) נשא ז, עח.

(3) ספר יצירה פ"א מ"ז.

(4) בפיוט "לכה דודי".

(5) ראה תו"ח ויגש פט [רל], סע"א ואילך. המשך הערב"ב ח"ב ס"ע איק"ט ואילך. ובכ"מ.

הגאולה בכללותה היא דבר סתום לגמרי, כמו שמצינו בנוגע לקץ הימים ש"לכא לפומא לא גליא"⁸ (שזהו "מחשבה תחילה", מחשבה סתומה שלמעלה). וענין זה מורה על גודל העילוי והחשיבות בהקץ, עד שאי אפשר לה להתגלות (ע"ד "מחשבה תחילה").

ולעתיד לבוא יהי הגילוי דבחי' "מחשבה תחילה" (מחשבה הסתומה) ב"סוף מעשה", וכפי שמצינו בדברי הרמב"ם (בסוף ספרו)⁹ ש"באותו הזמן . . יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם כפי כח האדם", החל מזה שאז יהי גילוי הקץ; משא"כ בזמן הזה, גם עצם ענין הגאולה הוא מה"דברים הסתומים". וכפי שרואים בפועל שרוב בני אדם אינם מציינים במחשבתם את ענין הגאולה האמיתית והשלימה, וקץ הגאולה אינו בגלוי, אפילו לא במחשבה הסתומה.

אבל, כיון ש"אחכה לו בכל יום שיבוא", ולא רק "בכל יום" אלא בכל רגע ורגע, ועד ש"לא עיכבן אפילו כהרף עין" – ממילא מובן שצריכים לעשות את כל ההכנות לגאולה בתכלית השלימות, וכהודעת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו¹⁰ שצריכים גם לצחצח את הכפתורים¹¹.

וכל הכנות אלו צריכות להיות באופן שיודע שהגאולה באה תיכף ומיד ממש, וכך זה נעשה בתשוקה הכי גדולה, וכמו שרואים גם בטבע בן אדם שאם הוא יודע מראש שדבר מסויים יבוא רק לאחר משך זמן, אין זה פועל על מציאותו עכשיו, ותשוקתו והכנתו להדבר אינה כל כך בתוקף כו'; משא"כ אם יודע שהדבר קרוב אליו מאוד, ובא תיכף ומיד, הרי הוא משתוקק להדבר בכל התוקף, ומכין את עצמו לזה בתכלית השלימות.

ג. ובעמדנו ביום י"ב בניסן, שבו נשלמו כל קרבנות הנשיאים, עוד לפני קריאת הסך-הכל של כל קרבנות הנשיאים ביום י"ג בניסן – ישנם כל ענינים אלו בתכלית השלימות, כולל גם הגילוי של ה"מחשבה תחילה" ב"סוף מעשה" דוקא.

ובפרט בעמדנו בחודש ניסן שנת ה'י' תהא שנת ניסים", אחרי כל מעשינו ועבודתינו במשך זמן הגלות¹², בעולם הזה התחתון שאין תחתון למטה ממנו, "סוף מעשה" – הרי תיכף ומיד נעשה המשכת וגילוי "מחשבה תחילה".

וכל זה באופן גלוי ("יודעים דברים הסתומים"), עד ש"מראה באצבעו ואומר זה"¹³. ועד"ז מצינו בנוגע לעתיד לבוא, ש"עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם בגן עדן וכל אחד מראה באצבעו שנאמר¹⁴ ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה קוינו לו ויושיענו זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו", כדאיתא בסוף מסכת תענית.

(8) מדרש תהלים ט, ב. קה"ר פי"ב, י. ז"ח בראשית ח, א.

(9) הלי' מלכים פי"ב ה"ה.

(10) ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט.

(11) בהנחה אחרת: עד שגם הכפתורים מצוצחים. וראה סה"מ ד' פרשיות ח"ב ס"ע קצג, ובהנסמן שם

הערה 129.

(12) ראה תניא רפ"ז.

(13) ראה (נוסף להמובא לקמן בפנים) שמו"ר פכ"ג,

יד.

(14) ישע"י כה, ט.

ולהוסיף גם ע"ד הרמז, שלעתיד לבוא נעשה "סוף" וביטול לכל עניני תענית, ואדרבה – הפיכת התעניות לטוב (וכפסק דין הרמב"ם¹⁶ ש"כל הצומות האלו עתידים ליבטל לימות המשיח, ולא עוד אלא שהם עתידים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה וכו'"), ע"י גילוי המעלה שבזה (יתרון האור הבא מתוך החושך¹⁷); וממילא נשאר רק ענין ה"עת רצון"¹⁸ שבתענית, ויתירה מזה – גם ענין ה"חפץ", פנימיות הרצון¹⁹ (ע"ד "מחשבה תחילה", שהיא למעלה ממחשבה המתגלית בדיבור ומעשה).

ועד"ז מתגלה גם רצונו הפנימי של כל אחד מישראל, כפסק דין הרמב"ם²⁰ ש"מאחר שהוא רוצה להיות מישראל, רוצה הוא לעשות כל המצוות ולהתרחק מן העבירות וכו'"; ורצון אמיתי ופנימי זה מתגלה גם במחשבה דיבור ומעשה החיצוניים שלו בגלוי, ע"ד האמור לעיל ש"יודעים דברים הסתומים".

ובלשון הכתוב²¹ – שישראל הוא "חלק אלוקה ממעל", ואדמו"ר הזקן מוסיף ומבאר²²: "ממש". וב' פירושים בזה²³: שהנשמה היא ממש "חלק אלוקה ממעל", ושענין זה (גופא) אפשר לממש גם בחוש המישוש. וזהו החידוש דנשמות ישראל, שכפי שהם "חלק אלוקה ממעל ממש", הרי הם יורדים למטה ואפשר לממש את זה בחוש המישוש! ד. ויש לקשר זה גם עם פרק פ"ט שבתהילים (שהתחילו לאומרו בימים אל²⁴), שסוימו וחותרו²⁵ הוא "אשר חרפו עקבות משיחך, ברוך ה' לעולם אמן ואמן", שמרמז לגמר ושליומת מעשינו ועבודתינו בעולם הזה התחתון, עד שפועלים גם (ודוקא) במעמד ומצב של "חרפו עקבות משיחך", תחתון שאין תחתון למטה הימנו, ועי"ז מגיעים לשליומת ד"ברוך ה' לעולם אמן ואמן", שממשיכים ("ברוך")²⁶ את גילוי שם הוי' בתוך ההעלם וההסתור שב"עולם"²⁷.

ומסיימים "אמן ואמן", ב' פעמים – "כפליים לתושי"²⁸, וכמדובר כמה פעמים הפירוש בזה, שאין זה רק ב' פעמים ככה, אלא כמה וכמה פעמים ככה עד אין סוף²⁹, "עד כי חדל לספור כי אין מספר"³⁰, כולל גם הפירוש ב"מספר" מלשון ספירות³¹ – גילוי

ח"א ע' לא. ח"י ע' נג. וראה גם מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שמא) – התחילו ב"יא ניסן שנה זו (תש"ג) אמירת מזמור זה. המו"ל.

25) פסוקים נבי"ג.

26) ראה תר"א מקץ לו, ג. ובכ"מ.

27) ראה לקר"ת במדבר ה, סע"ג (מקה"ר פ"ג, יא). שלח לו, ד. שבת שובה סד, ב. ביאורו"ז להצ"צ ח"א ע' שנה (מפסחים נ, א). סה"מ ה'ש"ת ע' 160 ואילך. וראה גם תקו"ז תמ"ב. ובכ"מ.

28) איוב ו, ו.

29) ראה שמור"ר פמ"ו, א.

30) מקץ מא, מט.

31) ראה סה"מ ימי הספירה ע' יז. וש"נ.

16) הל' תעניות פ"ה הי"ט.

17) ע"פ קהלת ב, יג.

18) ראה ישעי' נח, ה. אגה"ת ספ"ב.

19) ראה לקר"ת שלח לח, ג. שה"ש כח, ד. אוה"ת שמע"צ ע' א'תשפד ואילך. שו"ת צ"צ אה"ע ח"ב סימן רסג (ח, ג).

20) הל' גירושין פ"ב ה"כ.

21) איוב לא, ב.

22) תניא רפ"ב.

23) ראה "היום יום" כג מנחם אב. אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד ע' תד. שם ע' תז. ועוד.

24) ע"פ המנהג לומר בכל יום הקאפיטל תהלים המתאים לשנות חייו (אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ

עצמות ומהות א"ס ב"ה שלמעלה מכל ענין של התחלקות לדרגות מספרים וספירות ותוארים וכו'.

והכח לכל זה הוא מ"משכיל לאיתן האזרחי" (כמ"ש בתחילת המזמור), כמבואר בריבוי דרושי חסידות מרבתינו נשיאינו על פסוק זה³². ובכללות יש בזה ג' פירושים: לשון עבר – וקאי על אברהם אבינו³³, שנקרא "איתן"³⁴; לשון הווה – וקאי על כל אחד מישראל, שיש בו בחי' "איתן", "חלק אלוהה ממעל ממש", ו"איתן" זה יש לו "משכיל" שמזריח בכל הכחות והחושים שלו; ולשון עתיד – שהוא "עתיד להזריח"³⁵, כפי שיהי' בתכלית השלימות בגאולה האמיתית והשלימה.

ונעשה גם כהמשך המזמור³⁶ – "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתי", שגילוי דוד מלכא משיחא הוא באופן של "מצאתי", ע"ד הגילוי ד"מחשבה תחילה"; עד לסיום הפרק "ברוך ה' לעולם אמן ואמן", שע"ז מתגלה גם בשלימות בחי' "משכיל לאיתן האזרחי".

ה. ומיום י"ב – בגימטריא "זה" – באים ליום הי"ג, שאז הוא הסך-הכל של כל קרבנות הנשיאים. ומזה באים לפרשת בהעלותך (אחרי סיום פרשת נשא) – "בהעלותך את הנרות גו"³⁷, ד"למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן את חנוכת המזבח, חלשה אז דעתו שלא הי' עמהם בחנוכה כו', אמר לו הקב"ה חייך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות"³⁸.

ובהפירושו ד"שלך גדולה משלהם" – ב' אופנים: דזה ש"שלך גדולה" הרי זה "משלהם", ע"ד בבני ישראל, דזה שהם קדמו לכל דבר³⁹, גם לתורה⁴⁰, הרי זה גופא הוא עי"ז שהם לומדי תורה ומקיימי מצוות; ופירוש נעלה יותר – דבני ישראל הם למעלה לגמרי מהתורה, להיותם חד ממש עם עצמותו ומהותו ית'⁴¹, שלמעלה מכל הענינים!

ויש להוסיף בהשייכות לענין הדלקת המנורה – שבה נאמרו ב' לשונות (ברישי פרשת תצוה): "להעלות נר תמיד"⁴², ו"מערב עד בוקר"⁴³, שמרמז לב' הענינים והמעלות דגלות וגאולה [כי נוסף על העילוי דהגאולה (ומאי קא משמע לך), יש עילוי מיוחד גם בזמן הגלות]: ערב ובוקר, עבודה באופן דשינויים, אתכפיא ואתהפכא חשוכא לנהורא, הוא כללות העבודה והמעלה בזמן הגלות; ו"תמיד" הוא העבודה דגאולה. וזהו החידוש דלעתיד לבוא – שאז יהי' החיבור והאיחוד דגלות וגאולה, להיותו למעלה משניהם.

(36) פסוק כא.

(37) בהעלותך ח, ב.

(38) פרש"י עה"פ.

(39) ב"ר פ"א, ד.

(40) תדבאר פי"ד.

(41) ראה זח"ג עג, א.

(42) כז, כ.

(43) שם, כא.

(32) ראה קונטרס לימוד החסידות ע' 5-6 (אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' שלה"ו). סה"מ תרפ"ה ע' נט (תש"ח ע' 61) ואילך. וראה בארוכה "קובץ י"א ניסן – שנת הפ"ט" (קה"ת, תש"נ). וש"נ.

(33) ראה ב"ב טו, א. זח"א רל, ב. פרש"י יחזקאל

לג, כד.

(34) ראה זח"ב קי, א. רמב"ם הל' ע"ז פ"א ה"ג.

(35) לקו"ת פ' ראה יח, סע"א. ובכ"מ – נסמנו בסה"מ

סוכות-שמח"ת ע' רנא.

וזהו גם מה ש"משיח אתא לאתבא צדיקיא בתיובתא"⁴⁴, שגם בצדיקים תהי' מעלת התשובה, אתכפיא ואתהפכא. כלומר, נוסף לכך שהגאולה באה ע"י התשובה, כפסק דין הרמב"ם⁴⁵ "הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין", הרי, גם לעתיד לבוא תהי' השלימות דעבודת התשובה, מצד העילוי שבעבודה בכחי' אתכפיא ואתהפכא (דאף ש"במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד שם"⁴⁶, הרי בפנימיות הענינים, יש גם בצדיקים השלימות דעבודת התשובה).

ו. ויש להוסיף ולקשר זה גם עם פרשת השבוע – צו: "צו את אהרן . . . מוקדה על המזבח . . . אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה"⁴⁷, כמבואר בלקו"ת⁴⁸ הענין בעבודת האדם – ד"הלב הוא רומז כנגד המזבח, וכשם שהיו ב' מזבחות פנימי וחיצון כך יש בלב ב' בחינות חיציניות הלב ופנימיות הלב כנודע כו".

וע"י עבודת האדם מגלים את פנימיות הלב גם בחיצוניות הלב. וכמודגש במיוחד לאחר ארבעים שנה, כש"נתן ה' לכם לב לדעת ועיניים לראות ואזניים לשמוע"⁴⁹, שזה כולל גם הפירוש הפנימי⁵⁰ – שנעשה תכלית השלימות ד"לב לדעת גו" כפי שהוא מצד פנימיות הלב ("מחשבה תחילה").

ועוד והוא העיקר – ש"אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות"⁵¹, וזוכים לכל ענינים אלו באופן של זירוז ומיד (ולדורות – כולל דרא דעקבתא דמשיחא), וממילא מקריבים את כל הקרבנות על המזבח שבבית המקדש השלישי כפשוטו ממש [ולהעיר גם מהרמז ש"מזבח מזיח ומזין מחבב מכפר"⁵², שהעיקר והשלימות שבזה היא ב"מזבח" כפשוטו ממש], כולל קרבן עולת תמיד, "ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידים כסדרם ומוספם כהלכתם"⁵³. ותיכף ומיד בשבת זה – הקרבת קרבן תמיד של בין הערביים (ש"עלי' השלם כל הקרבנות כולם"⁵⁴) בפועל ממש (לא רק "ונשלמה פרים שפתינו"⁵⁵, כפי שהוא בזמן הגלות, אף שיש מעלה בזה, כמבואר בלקו"ת⁵⁶).

וממשיכים לקרוא בתורה בפרשת "ויהי ביום השמיני", שמספר שמונה קשור עם הגאולה האמיתית והשלימה⁵⁷. ונוסף על הענין ד"שמיני" שהוא למעלה מסדר

ע' 734 ואילך).

(51) תו"כ ופרש"י פרשתנו שם, ב.

(52) כתובות י, ב. וראה תנחומא תצוה י.

(53) נוסח תפלת מוסף.

(54) פסחים נח, א. שם, סע"ב. נט, ב. יומא לג, א.

(55) הושע יד, ג.

(56) שבת שובה סז, ד.

(57) ראה גם שיחות תנש"א: ש"פ האזינו התוועדות

ב' (דברי משיח ח"א ס"ע 20); ליל הושענא רבה (שם

ע' 140); ש"פ לך לך (שם ס"ע 224 ואילך). ועוד.

(44) ראה לקו"ת ר"ה נח, ד. האזינו עה, סע"ב. שמע"צ צב, ב. שה"ש מה, א. נ, סע"ב. מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"ב ע' תקלד. ועוד. וראה זחי"ג קנג, ב. לקו"ד ח"א קמו, א ואילך.

(45) ה'ל' תשובה פ"ז ה"ה.

(46) רמב"ם ה'ל' תשובה פ"ז ה"ד (ע"פ ברכות לד, ב).

(47) ו, ב; ו.

(48) סוכות עח, ג ואילך.

(49) תבוא כט, ג. ראה ע"ז ה, ב.

(50) ראה באוכה מכתב י"א ניסן שנה זו (סה"ש ח"ב

השתלשלות (למעלה מההיקף של שבעה)⁵⁸, הרי ישנו הענין שהוא כולל את כל ההיקף. ועד ש"שמיני" הוא גם מלשון שומן ושמונית, שמורה על פנימיות כל העינים [וכמובא בריבוי דרושי חסידות⁵⁹ (אם כי בחצאי עיגול, אבל בתור ענין בפני עצמו) ש"שמיני" הוא מלשון "עסענין" (תמצית)].

ובהתחלת הפרשה – "ויהי" יש ג"כ ב' פירושים: לשון עתיד, וע"י הו' ("ויהי") זה מתהפך ללשון עבר⁶⁰, היינו שכל עינים אלו נמצאים כבר בפועל בעבר, כיון שתיכף ומיד ממש באה הגאולה האמיתית והשלימה.

ובהמשך הפרשה⁶¹ – "ויצאו ויברכו את העם", כפרש"י – "אמרו . . . יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם", שעד"ז הוא בנוגע למעשינו ועבודתנו – שנעשה השראת השכינה למטה.

ויהי רצון – והוא העיקר – שכל עינים אלו יהיו בפועל ממש, ובפשטות – שתיכף בשבת זו, עוד קודם תפילת המנחה וקריאת התורה, ועוד קודם סיום התוועדות זו – תהי' גאולה האמיתית והשלימה, ותיכף ומיד ממש. [אחרי שיחה זו ניגנו "יחי אדוננו מורנו ורבינו"].

– שיחה ב' –

ז. דובר לעיל אודות פרק פ"ט שבתהילים, המרמז על כללות עבודת בני ישראל, מתחילת מהתחלתו "משכיל לאיתן האזרחי", עד לסיומו ושלימותו "ברוך ה' לעולם אמן ואמן".

ובהמשך לזה, יש לבאר גם ההמשך דפרק צ"ב⁶² – "תפלה למשה איש האלקים". דפירוש "תפלה" (מבין העשר לשונות של תפילה⁶³) הוא מלשון "התופל כלי חרס"⁶⁴, שע"י התפילה מתקשר ומתאחד כל יהודי עם הקב"ה, וכפשטות ענין התפילה שצריכה להיות באופן של "דע לפני מי אתה עומד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה"⁶⁵, "בכבודו ובעצמו" [ע"ד נוסח ההגדה⁶⁶ בנוגע ליציאת מצרים שאומרים בליל פסח, ויש נוהגים⁶⁷ (וכן הוא מנהג חב"ד⁶⁸) לאומרו גם היום, בשבת הגדול].

(64) ל' חז"ל – כלים פ"ג מ"ה. ראה תו"א תרומה עט, סע"ד. וראה הערת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ד"ה תפלה מלשון התופל בסה"מ תש"ט ע' 79 (השני). ועוד.

(65) ראה ברכות כח, ב.

(66) פיסקא "מצה זו". שם לפני"ז פיסקא "ויוציאנו".

(67) רמ"א (ושו"ע אדה"ז) אר"ח סת"ל ס"א (ס"ב).

(68) הגש"פ עם לקוטי טעמים ומנהגים בתחלתו.

(58) ראה שו"ת הרשב"א ח"א ס"ט.

(59) אר"ח בלק ע' תתקכ. וראה גם סה"מ תרצ"ו ריש ע' 41. וש"נ. לקו"ש חי"ז ס"ע 337. וש"נ. סה"מ סוכות-שמח"ת ריש ע' תכו. וש"נ.

(60) ראה גו"א שמות א, יז. ועוד.

(61) ט, כג.

(62) ראה גם שיחת ש"פ כי תשא שנה זו ס"ה. וש"נ.

(63) דב"ר פ"ב, א. הנחומא ואתחנן ג.

והיינו, שלאחר סיום פרק פ"ט בענינים הכי נעלים ד"ברוך ה' לעולם אמן ואמן", כנ"ל בארוכה, מתחילים ספר חדש בתהילים, שמורה על סדר חדש בעבודה, באופן נעלה יותר, ביתר שאת ויתר עוז.

ויש לומר עד"ז גם בנוגע לקרבנות הנשיאים דימים אלו, שאחרי הקרבת ה"נשיא לבני אשר"⁶⁹ אשר ביום י"א ניסן, עם כל העילויים של אשר, "באשרי כי אשרוני בנות"⁷⁰ ו"הוא יתן מעדני מלך"⁷¹ וכו', מוסיפים למחרתו ביום י"ב ניסן את קרבנו של "נשיא לבני נפתלי" – מלשון חיבור ותפילה ("נפתולי אלקים נפתלתי"⁷²), כנ"ל, ביתר שאת וביתר עוז, עד"ז "תפלה למשה".

[ולהוסיף, שאמירת הנשיא בכל יום פועלת גם על כל אחד מישראל, בכל הפרטים ופרטי פרטים, וכהנוסח שאומרים ב"יהי רצון" שאחרי אמירת הנשיאים "אזי יאירו נא עלי כל ניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות הכלולות בקדושת זה השבט וכו"⁷³, ובכללות זה פועל על כל אחד מישראל ענין של התנשאות והגבהה – נשיא. וממילא מובן שביום הי"ב שבו הקריב הנשיא האחרון, ישנם כבר כל הענינים בתכלית השלימות, ואין צורך לחכות עד ליום הי"ג שבו אומרים "זאת חנוכת המזבח ביום המשח אותו מאת נשיאי ישראל וגו"⁷⁴ (ולהעיר שביום הי"ג לא אומרים "יהי רצון", ומעולם לא ראיתי שיהי איזה נוסח "יהי רצון" מיוחד ליום י"ג ניסן)].

ויש להביא דוגמא לדבר מהסיפור הידוע⁷⁵ עם כ"ק מ"ח אדמו"ר נשיא דורנו שנכנס לאביו כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע למחרת יום הכיפורים, ושאלו: ומה צריכים לעשות כעת, אחרי שכל בני ישראל עמדו בהתעוררות תשובה אמיתית ביום הכיפורים, "אחת בשנה?" וענהו: עכשיו צריכים להתחיל לעשות תשובה ("איצטער דארף מען ערשט תשובה טאן"). כלומר, דאע"פ שביום האתמול היתה העבודה בתכלית השלימות (כביום הכיפורים, שבו מגיעים לדרגא הכי עליונה בתשובה), הרי ביום שלאחרי זה (למחרת יום הכיפורים, ובענינו – ב"ב ניסן, ועד"ז בפרק צ' שבתהילים) צריכה להיות העבודה ביתר שאת, עד באופן חדש לגמרי.

ח. ומהתחלת פרק צ' שבתהילים באים לסיומו⁷⁶ "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו", וכמובא בפרשת שמיני (שקוראים בתפילת מנחה) "ויבוא משה ואהרן אל אוהל מועד ויצאו ויברכו את העם"⁶¹, "אמר ויהי נועם ה' אלקינו עלינו, יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם וכו"⁷⁷, שזה כולל גם שתשרה שכינה בכל מעשינו ועבודתנו בזמן הגלות.

74) נשא שם, פד.
75) הובא באגרות-קודש אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ח"ה ע' ד. וש"נ. לקו"ש ח"א ע' 13. ובכ"מ.
76) פסוק יז.
77) פרש"י עה"פ שבהערה 61.

69) נשא ז, עב.
70) ויצא ל, יג.
71) ויחי מט, כ.
72) ויצא שם, ח. ראה פרש"י עה"פ.
73) ראה בארוכה לקו"ש חל"ב ע' 20 ואילך.
74) ראה בארוכה לקו"ש חל"ב ע' 20 ואילך.

ואח"כ באים למזמור צ"ב, "מזמור שיר ליום השבת", "ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים" (כדאיתא בסוף מסכת תמיד), בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, דוד מלכא משיחא, מחבר ספר תהילים.

[ויש לקשר זה עם ענינו של אשר ("נשיא לבני אשר"), שהרי התחלת ספר תהילים היא ב"אשרי", "אשר" בתוספת יו"ד⁷⁸, שרומז על היו"ד דיעקב, כללות עם ישראל⁷⁹. ובספר תהילים עצמו מודגש ענין הגאולה במזמור פ"ט (כנ"ל בארוכה), שבא לאחר ההקדמה במזמור שלפני זה⁸⁰ – "תבוא לפניך תפילתי הטה אנך לרינתי", התפילה והבקשה על הגאולה].

ולהוסיף, ש"דויד" (עם יו"ד, כמו שנכתב בדברי הימים⁸¹) בגימטריא כ"ד⁸², שמרמז על הכ"ד ספרי קודש, כולל החמישה חומשי תורה (כנגד החמישה ספרים שבתהילים). ובוזה נכלל "כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש"⁸³ – שכאו"א מישראל צריך להוסיף ולחדש בתורה, כמו שאומרים בתפילה "ותן חלקנו בתורתך"⁸⁴, שלכל אחד יש לו חלק בתורה⁸⁵.

ועד"ז יש לכל אחד את עבודתו המיוחדת של בבירור חלקו בעולם, וכפתגם הבעש"ט⁸⁶ (או מחברייה דילי') שנשמה יורדת לעולם הזה לשבעים-שמונים שנה (עד לק"כ שנה) כדי לעשות פעם אחת טובה ליהודי בגשמיות ועאכו"כ ברוחניות; ואחרי שהנשמה ירדה למטה, הרי היא מתעסקת בריבוי ענינים של מעשינו ועבודתנו, אבל הטעם לירידתה למטה הוא בעיקר לשליחות זו.

ומזה מובן גם בנוגע לחילוקי הדורות – שלכל דור יש תפקיד מיוחד ושליחות מיוחדת. ובכללות, תפקיד ושליחות דורנו הוא "אחכה לו בכל יום שיבוא" – להביא את הגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש!

ט. והנה, הכלי לביאת המשיח כולל ובמיוחד – עבודת הצדקה, שמזרזת את הגאולה, כמבואר בכמה מקומות⁸⁷.

ובפרט בנוגע לענין השייך לימים אלו, כשנמצאים תוך השלושים יום לפני החג⁸⁸, תוך השבועיים לפני החג⁸⁹, ותוך השבוע לפני החג – שכעת הזמן גרמא להתעסק בנתינת ובהספקת "מעוה חטיים" לאלו הנצרכים לזה. והנתינה צריכה להיות באופן

78) ראה אה"ת נ"ך עה"פ (כרך ב ע' תתקיא).

79) ראה אגה"ק ס"ז (קיא, סע"ב).

80) פח, ג.

81) א ב, טו. ובכ"מ. וראה פרש"י עה"פ.

82) מאו"א מערכת ד אות ט.

83) ראה מגילה יט, ב. ירושלמי פאה פ"ב ה"ד. וראה

לקר"ש ח"ט ע' 252 הערות 20-21. וש"נ.

84) אבות פ"ה מ"ב.

85) ראה לקו"ש ח"ג ע' 118-19. וראה שער

הגלגולים הקדמה יז. לקוטי מהרה"ו שבסוף שער

מאמרי חז"ל להאריז"ל.

86) "היום יום" ה אייר. ובכ"מ.

87) ב"ב י, א. תניא פל"ז (מת, ב ואילך).

88) ראה פסחים ו, סע"א. וש"נ.

של הרחבה ועשירות (ולמרות ההגבלות בנתינת הצדקה⁸⁹, ידועים דברי אדמו"ר הזקן באגרת התשובה⁹⁰ ובאגרת הקודש⁹¹, שבזמן הזה צריכים להרבות בצדקה).

וזה כולל כל צרכי החג, ולא רק "לחם לאכול"⁹² אלא גם "בגד ללבוש"⁹², וכפי שנפסק בשולחן ערוך⁹³ ששמחת יו"ט אצל כל אחד היא לפי ענינו, שלקטנים נותן להם קליות ואגוזים, ולנשים קונה להם בגדים ותכשיטין וכו'. ואז תהי' שמחת היו"ט בשלימותה, הן אצל האנשים והנשים, ועי"ז – גם אצל הטף, ועד"ז "כשהוא אוכל ושותה חייב להאכיל לגר ליתום ולאלמנה וכו"⁹⁴.

[ולהעיר על דבר פלא בנוגע לגרים, שהרי הקרבת קרבנות הנשיאים לחנוכת המזבח היתה בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים⁹⁵, וכל נשיא הקריב לשבטו, וא"כ לאיזה נשיא היו שייכים ה"ערב רב" שעלו עם בני ישראל ממצרים⁹⁶, שהיו גרים, ועד שנקראו "עמך" של משה⁹⁷? ובמיוחד ע"פ המובא במדרשים⁹⁸ שמספרם של ה"ערב רב" הי' יותר מכל י"ב השבטים יחד; ומובן שמספרם הגבוה מורה גם על מעלתם הרוחנית, "מספר" מלשון אבן ספיר³¹, כלומר לא רק בכמות אלא גם באיכות. ובכל המדרשים שראיתי עד עתה לא מצאתי שיבארו שאלה זו].

וכמו שבנוגע ללבושים ליו"ט הרי קונים מבעוד מועד – כמו כן הוא בנוגע ל"לחם לאכול", שיש לדאוג שלכל אחד מישאל יהיו את כל צרכי החג מבעוד מועד; החל מיום השבת עצמו, שנקרא גם צדקה⁹⁹ (באופן המותר בשבת), ובפרט במוצאי שבת קודש ובימים שלאחריו. ואין צורך לחכות עד להכרזה בליל הסדר "כל דכפין ייתי וייכול כל דצריך ייתי ויפסח"¹⁰⁰, כיון שכבר דואגים למלאות כל מחסורם בימים שלפני זה.

ואם תתעורר שאלה בנוגע להכרזה בליל הסדר "כל דכפין כו", יש לומר בזה ע"ד שמצינו בנוגע למנין המצוות של הרמב"ם, שהכלל בזה הוא שלא נמנו אלא מצוות הנוהגות לדורות (כמ"ש הרמב"ם בשורש השלישי שבספר המצוות), ועפ"ז נשאלת השאלה בנוגע למצות מחיית עמלק (או שבעה עממין), שאחרי שנכרת זרע עמלק מה מקום יש למנות מצוה זו בין כל המצוות? ומבאר הרמב"ם¹⁰¹ ע"פ נגלה (נוסף על הביאור ברוחניות הענינים¹⁰² שהעבודה הרוחנית דמחיית עמלק ישנה בכל זמן ובכל מקום), שאע"פ שלפועל אין כרגע מציאות של עמלק, אבל אילו יצויר שתהי' מציאות כזו, הרי

97) תשא לב, ז ובפרש"י.

98) מכילתא בא שם. וראה תו"ש עה"פ. וש"נ.

99) בהנחה אחרת: כידוע ששבת וצדקה שייכים זה לזה, כמאמר (תענית ח, ב. וראה לקו"ת ברכה צז, ב) "שמש בשבת צדקה לעניים".

100) הגש"פ פיסקא "הא לחמא עניא".

101) סהמ"צ מ"ע קפז.

102) תו"א תצוה פד, ב. ובכ"מ.

89) כתובות נ, רע"א. וש"נ.

90) ספ"ג.

91) ס"י (קטו, סע"ב ואילך).

92) ל' הכתוב – ויצא כח, כ.

93) אר"ח סתקכ"ט ס"ב. שו"ע אדה"ז שם ס"ז.

94) שו"ע שם. שו"ע אדה"ז שם ס"יא.

95) פקודי מ, יז.

96) בא יב, לח.

חל על זה מיד הציווי דמחיית עמלק. כלומר, אע"פ שלפועל לא יקום שום עמלק (ח"ו ור"ל), ודי במה שהי' עד עתה, ו"לא תקום פעמיים צרה"¹⁰³ – אעפ"כ יש מקום למצות מחיית עמלק.

י. והעיקר – שע"י כל ענינים אלו מזרזים את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו תיכף ומיד ממש, עוד בשבת זו, לפני סיום ההתוועדות, ועאכו"כ לפני תפילת המנחה, ובאופן דזריזות (כנ"ל ס"ו).

ובמיוחד שבני ישראל באים בטענה להקב"ה, ובטענה צודקת: היתכן שהקב"ה תובע מבני ישראל שקבן התמיד (ושאר הקרבנות) יהי' בזריזות ("אין צו אלא לשון זירוז"), ובה בשעה נמצאים אנו עדיין בגלות, וכבר עברו כל כך הרבה שנים בגלות, ועד מתי?!... וכפי שמצינו בפירוש ה"אור החיים" הקדוש (שפירושו הובא בכ"כ דרושי חסידות) על פרשתנו¹⁰⁴ ש"בדרך רמז תרמוז כל הפרשה על גלות האחרון שאנו בו, לנחמנו מעצבון נפשנו, כי כל איש ישראל מאנה הנחם נפשו בראות אורך הגלות וכו'", וממשיך לבאר שם עפ"ז את כל פרטי הפסוקים. ומבאר, ש"כל הלילה עד הבוקר" היינו שנת ת"ק לאלף השישי, שהוא חצי המעט-לעת, כידוע שיומו של הקב"ה אלף שנה¹⁰⁵.

וזה הי' בימי ה"אור החיים"; ועאכו"כ בעמדנו בשנת תש"נ, שהוא כבר אחרי חצות היום, ובו גופא הרי יום בשנה חשוב כשנה¹⁰⁶, ועאכו"כ שכבר עברו ששה חדשים – כל ימות הגשמים, וגם כל חודש אדר, שבו "מרבין בשמחה"¹⁰⁷, שמחה הפורצת כל הגדרים¹⁰⁸, ונמצאים אנו כבר בהתחלת חדשי הקיץ, בחודש ניסן, שיש בו ב' נוניין, כמובא בסיום מסכת ברכות¹⁰⁹ שזה מורה על ניסי ניסים.

ומתכווננים כבר לתפילת טל בחג הפסח; ובפרט שבחב"ד נהוג לומר כל מיני זמירות בתפילת טל¹¹⁰ [ולהעיר ש"טל" קשור עם "טל תחיי"י"¹¹¹ לעתיד לבוא, כשיקויים "הקיצו ורננו שוכני עפר"¹¹², ונשיא דורנו ביחד עם כל בני דורו, ועאכו"כ יחד עם כל דורנו – בראשנו], ולכן צריך הש"ץ להיות מוכן לזה מבעוד מועד.

ובפרט שהוא שליח של ציבור שלם, ש"ציבור" ר"ת כל הג' סוגים שבישראל¹¹³, ודוקא לפני אות ר' יש ו' המוסיף, כי הסוג השלישי מתחבר לב' הסוגים דצדיקים ובינונים. ולהעיר שבזמן הגלות גם אחדות דציבור אינה שלימות האחדות, כי "אין

(109) נז, רע"א. ראה פרש"י וחדא"ג מהרש"א.
 (110) בהנחה אחרת: שע"פ מנהג ישראל נאמרת בניגון מיוחד.
 (111) ראה שבת פח, ב.
 (112) ישע"י כו, יט.
 (113) ככר לאדן (להחיד"א) לאבות פ"ב מ"ד. קה"י ערך שליח צבור (הב').

(103) ל' הכתוב – נחום א, ט.
 (104) עה"פ שבהערה 51.
 (105) ראה סנהדרין צז, סע"א.
 (106) כ"ה בב' הנחות. ואוצ"ל: שלשים יום בשנה חשוב כשנה (ר"ה י, ב. נדה מד, סע"ב ואילך). המו"ל.
 (107) תענית כט, א.
 (108) ראה בארוכה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.

ציבור בכבל¹¹⁴, ומזה מובן שענין הציבור לאמיתתו ובשלימותו שייך רק לעתיד לבוא, כשיקויים היעוד¹¹⁵ "ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל".

ויש להוסיף, שבדיוק לשון הכתוב "ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל" מודגש חיבור ב' קצוות: "תלוקטו" מורה על מעלת הכלל, שע"י האחדות דכל הפרטים נעשית מציאות של כלל; וביחד עם זה, האחדות היא באופן שהמציאות הפרטית של כאו"א (אינה מתבטלת ח"ו, אלא) נשארת בקיומה ובשלימותה – "תלוקטו) לאחד אחד".

יא. ומשתדלים שלכל אחד מישראל יהיו כל עניני החג, כדי שתהי' שמחת החג, הן אצל האנשים והן אצל נשים והן אצל טף.

ואדרבה – בחג הפסח ישנה הדגשה עיקרית בנוגע לטף, כמ"ש בהגדה¹¹⁶ ש"כנגד ארבעה בנים דיברה תורה אחד כו", שהתורה מתעסקת ("גיט זיך אָפּ") עם כל הארבעה בנים, אפילו הסוג השני שנמנה שם, כי ע"י אתכפיא ואתהפכא נעשה בו המעלה של בעל תשובה (ועפ"ז מובן הטעם שלא נמנה גם "בעל תשובה" בין הד' בנים, כי הוא נכלל בהם), וכולם יושבים על שולחן אחד בסדר אחד. וכן הוא בנוגע לכל ישראל – שהם כבנים הסמוכים על שולחן אביהם¹¹⁷, ו"כולנו מסובים"¹¹⁸.

ואז יהי' פתרון הד' שאלות, שביניהן¹¹⁹ – היתכן שאין אנו יושבים "כולנו מסובים" על שולחן אבינו?! והרי כ"א מישראל הוא "בן חורין" אמיתי, ובפרט ע"פ ביאור המהר"ל¹²⁰ שאחרי יציאת מצרים נעשה כל אחד מישראל בן חורין [ולהעיר שלשון זה ("בן חורין") הובא בפרק שישי (כנגד אלף השישי) שבפרקי אבות¹²¹, שמכינים עתה הלימוד בזה בשבתות אחרי חג הפסח].

והעיקר – שבבוא ליל הסדר נהי' "כולנו מסובין" על שולחנו של אבינו שבשמים, בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש ובבית המקדש, "ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים. . . ונודה לך שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו"¹²², אמן ואמן.

[אחרי שיחה זו ניגנו "הוא אלקינו"].

— שיחה ג' —

יב. בנוגע למעשה בפועל:

119) בהנחה אחרת: ואז תתורין גם השאלה העיקרית של כל ארבעת הבנים שהיתה במשך זמן הגלות.

120) גבורות ה' פס"א.

121) מ"ב.

122) נוסח ברכת "אשר גאלנו" – מפסחים קטז, ב (במשנה).

114) ראה פסחים נד, ב. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 400 הערה ד"ה באה"ק. . צבור אמתי. וש"נ.

115) ישע"י כז, יב.

116) פיסקא "ברוך המקום".

117) ראה ברכות ג, א.

118) הגש"פ פיסקא "מה נשתנה".

בעמדנו בתוך השלושים יום שלפני החג, ובהם גופא – בימי חודש ניסן (שגם לדעת ר' שמעון בן גמליאל⁸⁸ צריכים להכין בהם כל עניני החג), ובחודש ניסן גופא – ימים אחדים לפני חג הפסח, יש לעורר שוב על הענין ד"מעות חיטים", לדאוג שלכל אחד מישראל יהי' את כל צרכי החג.

ויש להתחיל את ההחלטות בזה ביום השבת זה, ובפרט שהוא נקרא "שבת הגדול", וכמבואר בארוכה הטעם על זה בשולחן ערוך אדמו"ר הזקן¹²³ [בהתאם לזה ששולחן ערוך אדמו"ר הזקן הוא (לא כשולחן ערוך המחבר) הלכות בטעמיהן¹²⁴. ולהעיר מהשייכות למצרים – ששם הי' מודגש ענין החכמה, "חכמת מצרים"¹²⁵ ("ע"ד חכמת בני קדם"¹²⁵), אלא שהי' הפסק בין המוחין להמדות ע"י (מצרים מלשון) מיצר הגרון¹²⁶].

ולהמשיך בכל זה במוצאי שבת קודש, ואח"כ – ביום ראשון, ובערב חג הפסח – יום שני [שבו הבדיל הרקיע בין עליונים ותחתונים¹²⁷, שע"ז נעשתה ירידה גדולה במים התחתונים, כמאחז"ל¹²⁸ "מים תחתונים בוכין אנן בעינן למהוי קדם מלכא עילאה". ועי"ז נעשה העילוי דעבודת התשובה, אתכפיא ואתהפכא, עד שנעשה "מקולות מים רבים אדירים" (כמ"ש במזמור צ"ג¹²⁹ שבהמשך למזמור צ' וכו'), כמאחז"ל¹³⁰ "יבוא אדיר ויפרע לאדירים מאדירים באדירים. . באדירים אלו מים שנאמר מקולות כו"'].¹³¹

יג. ובהמשך לזה – כאן המקום גם להזכיר אודות אלו שהכינו קנקני משקה "המשמח"¹³¹ בקשר עם פעולות של הפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה. וכרגיל, יעלו למעלה ויכריזו אודות פעולותיהם, ויזמינו את הקהל כו', כדי שמהם יראו וכן יעשו רבים.

ובפרט בנוגע לאלו שהם ממזכי הרבים, שיש בהם גם מעלת הציבור, ובמיוחד שהם מזכים אותם גם בפעולות של שמחה שפורצת כל הגדרים וההגבלות, כולל ובעיקר – כל גדרי הגלות.

ועוד ועיקר – שפעולות אלה ימהרו ויזרזו עוד יותר את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כולל גם בנוגע להמסיבה וההתוועדות עצמה (שעבורה לוקחים את משקה "המשמח") – שאז תהי' המסיבה וההתוועדות (כולל גם המשך דהתוועדות זו) בארצנו הקדושה, שבה יקבעו כל הבתי כנסיות ובתי מדרשות שבחוץ לארץ¹³² [כולל גם בתי תורה תפילה וגמילות חסדים שבבתיים הפרטיים דכל בני ישראל, שנכללים אף

בראשית בתחלתו. בחיי ויקרא ב, יג.

(129) פסוק ד.

(130) מנחות נג, טע"א.

(131) ס' שופטים ט, יג.

(132) מגילה כט, א. וראה בארוכה קונטרס בענין

מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל ס"ג (סה"ש תשנ"ב

ח"ב ס"ע 466) ואילך.

(123) או"ח סת"ל.

(124) ראה הקדמת הרבנים בני הגאון המחבר ז"ל.

(125) מלכים"א ה, י.

(126) ראה ל"ת להאריז"ל פ' וישב. תו"א וירא נח,

ב. ובכ"מ.

(127) בראשית א, ז.

(128) תקו"ז ת"ה (יט, ב). תוס' הראש (הדר זקנים)

הם בהענין ד'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם'¹³³, כמדובר כמה פעמים¹³⁴], ותיכף ומיד ממש.

יד. [בעת חלוקת המשקה, אחרי שהכריזו אודות התוועדות לרגל פתיחת בית חב"ד בעיר מ. ביום שני ערב פסח בבוקר, שאל כ"ק אדמו"ר שליט"א האם ההתוועדות תהיי עם עניני חמץ (כלומר לפני סוף זמן אכילת חמץ, בכדי שלא יצטרכו להביא במיוחד פירות או דברים אחרים), וכשהשיבו בחיוב, הורה שיכריזו על כך שההתוועדות תהיי של חמץ ("א חמצ'דיקע פֿאַרבריינגען"), עם כל המעלות שבוה. ואח"כ הוסיף:]

אע"פ שבכלל מצינו ש"כל המנחה אשר תקריבו לה' לא תעשה חמץ, כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה"¹³⁵, הרי יוצא מן הכלל הוא לחמי תודה שבו הי' גם חמץ¹³⁶. וכמו כן עתה – שתיכף ומיד ממש כשיבוא משיח, ותחזור העבודה לבית המקדש, יצטרכו להקריב על זה קרבן תודה¹³⁷, שכולל גם לחמי תודה (חמץ), מפני המעלה שבוה. ובעבודת האדם – המעלה של חמץ היא העבודה דאתכפיא ואתהפכא¹³⁸.

והעיקר, שכל ענינים אלו יהיו בפועל ממש, בבית המקדש השלישי, "מקדש אדני-יונוני ידיך"¹³⁹, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א התחיל לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלווי"צ ז"ל. אח"כ הורה לש"ץ שי' לנגן "יהי רצון... שיבנה בית המקדש". אח"כ סימן לש"ץ לנגן עוד ניגון, וניגון "ניעט ניעט ניקאָוואַ", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה בתנועות חזקות בידו הק'.

אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה].

— שיחה ד' —

טו. מובן מעצמו, שבעמדנו בערב יום י"ג ניסן, יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר הצ"צ¹⁴⁰ (ובפרט שבשנה זו מלאו מאתיים שנה להולדתו, כפי שמודפס גם בדף השער של כל הספרים (הן ספריו והן ספרים אחרים)) – יש לעורר על הוספה בלימוד תורתו של בעל ההילולא.

ובנוגע לפועל: כדאי ונכון לקבוע לימוד שיעור בתורתו של הצ"צ במשך המעת-לעת של י"ג ניסן, ועכ"פ ג' פעמים במשך המעת-לעת, וכל המרבה הרי זה משובח.

(137) ראה רד"ק לתהלים טט, לא.
(138) ראה גם לקו"ש חכ"ב ס"ע 2-131.
(139) בשלח טו, יז ובפרש"י.
(140) "היום יום" יג ניסן. ובכ"מ.

(133) תרומה כה, ח.
(134) ראה שיחת ש"פ נח תשמ"ז ס"ו. ובכ"מ.
(135) ויקרא ב, יא.
(136) פרשתנו ז, יג.

וללמוד מתורתו בנגלה דתורה או בפנימיות התורה (חסידות), או בעניני קבלה, או מכל ענינים אלו יחד.

וכיון שתיכף ומיד ממש בא משיח צדקנו, ואז "הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכם – ממילא באם יתעוררו איזה שאלות בלימוד תורתו (בהבנת ענין), או ירצו לשמוע ביאור נוסף – יוכלו לשאול את בעל המאמר בעצמו על כך!

טז. ויש להוסיף ולהעיר גם מהקשר והשייכות שבין ימי ההילולא של הצ"צ (י"ג ניסן) ואדמו"ר מהר"ש (י"ג תשרי) – כהפתגם הידוע¹⁴¹ שעליהם נאמר "אחד באחד (אח"ד בניסן ואח"ד בתשרי) יגשו ורוח לא יבוא ביניהם"¹⁴², אשר, בזה נכלל שעניניו של אדמו"ר הצ"צ – הפצת המעיינות חוצה (כמודגש בתורתו) שע"ז באה הגאולה האמיתית והשלימה (כמודגש בשמו) – נמשכים ונעשים בדרכו ואופן עבודתו של אדמו"ר מהר"ש: "לכתחילה אריבער"¹⁴³.

וענין זה הוא בהדגשה יתירה בקביעות שנה זו – שיום ההילולא של הצ"צ חל ביום הראשון בשבוע, שנקרא "יום אחד"¹⁴⁴, "שהי' הקב"ה יחיד בעולמו"¹⁴⁵.

והעיקר שמשיח צדקנו יבוא תיכף ומיד ממש, עוד ביום השבת זה עצמו, לפני תפילת מנחה, ולפני קריאת התורה, ולפני ההכנות לתפילה; ובמיוחד ש"צמח" ו"צדק" הם ב' שמותיו של משיח צדקנו¹⁴⁶.

וע"י לימוד והפצת תורתו, ממהרים עוד יותר את הגאולה, ו"הקיצו ורננו שוכני עפר". וכל זה באופן גלוי, עד ש"מראה באצבעו ואומר זה": הנה זה צמח שמו, והנה זה צדק שמו¹⁴⁷, דוד מלכא משיחא, ותיכף ומיד ממש.

[ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:55 לערך].

(144) בראשית א, ה.

(145) ב"ר פ"ג, ת. הובא בפרש"י עה"פ.

(146) ראה זכרי' ו, יב. ישעי' יא, ה.

(147) בהנחה אחרת: הנה זה צמח בא, והנה זה צדק בא.

(141) ראה שיחת ש"פ ויקרא תשל"ב (שיחות קודש ח"ב ע' 45). ובכ"מ.

(142) איוב מא, ח.

(143) ראה אגרות-קודש אדמו"ר מהור"צ ח"א ע' תריו. לקו"ש ח"א ע' 124. חכ"ז ע' 166. ועוד.

יומן

הקהל את הניגון החדש "כרתי ברית לבחירי".

ההתוועדות היתה שמחה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הרבה לעודד בידו

• יום שבת קודש פ' צו,
שבת הגדול, י"ב ניסן •

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס להתוועדות בשעה 1:35, ובכניסתו שר

בלתי מוגה

שהגם שביום י"א ניסן הקריב נשיא לבני אשר עם כל המעלות שבדבר, מ"מ למחרת היום מוסיפים את קרבנו של נפתלי, מלשון תפילה כנ"ל.

בהמשך עורר על נתינת מעות חיטין לפסח, והעיר על דבר הפלא בנוגע ל"ערב רב" שעלו יחד עם בני, שצריך בירור לאיזה נשיא היו הם שייכים (שיקריב עבורם).

באמצע השיחה הי' בלבול עם הילדים העומדים תחת שולחנו של כ"ק אדמו"ר שליט"א שהזיזו את המפה, ותוך כדי כך הרחיק כ"ק אדמו"ר שליט"א את הכוס והמפיות שהיו על השולחן שכמעט ונפלו, ואח"כ אחז והרחיק פעמיים את הסידור שכמעט ונפל, ואח"כ שוב הזיז עוד כמה פעמים את הגביע, ולבסוף נהי' שם סדר ב"ה. בכל משך זמן זה המשיך באמירת השיחה.

בסיום השיחה שר הקהל "הוא אלקינו". כ"ק אדמו"ר שליט"א החל לעודד בידו השמאלית הק' בחוזק, ובאמצע הורה לר' דוד שי' נחשון שיאמר "לחיים". הקהל שר את הניגון במשך זמן רב, ומידי פעם עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א את השירה בתנועות נמרצות בשתי ידיו לסירוגין.

בהמשך עלה ר' יוסף שי' נימוטין עם כוס מלאה בידו וניגש לאחל לכ"ק אדמו"ר שליט"א בקשר ליום הבהיר י"א ניסן, ובעת שאיחל החל הקהל להשתיק אך כ"ק אדמו"ר שליט"א ענה כמה פעמים לקהל "לחיים" והקהל המשיך לנגן. כ"ק אדמו"ר שליט"א השיב להנ"ל כמה פעמים "אמן", ואח"כ ביקש הלה חתיכת עוגה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו כמה חתיכות כשחיוך נסוך על פניו

הק' בין השיחות ובמיוחד לכיוון הקהל שעמד לשמאלו.

אחרי ברכת בופה"ג ניגנו שוב "כרתי ברית לבחירי" ביתר שאת, וכ"ק אדמו"ר שליט"א ענה "לחיים" לקהל ואח"כ החל לעודד בידו הק' השמאלית כמה פעמים לצד מערב.

בשיחה א' התעכב כ"ק אדמו"ר שליט"א באריכות על כך שהיום סיימו לומר את קרבנות הנשיאים, ודוקא "סוף מעשה" קשור עם "מחשבה תחילה" ועד"ז מוצאים במזמור פ"ט שבתהילים שדוקא מ"אשר חרפו עקבות משיחך" – תחתון שאין למטה ממנו – מגיעים לענין נעלה ביותר "ברוך ה' לעולם אמן ואמן", ששם הוי' מתגלה בתוך העלם והסתר העולם.

בתוך השיחה עורר על ההתכוננות לקראת הגאולה האמיתית והשלימה שתהי' תיכף ומיד ממש.

אחרי שיחה זו ניגנו "יחי אדוננו מורנו ורבינו", וכ"ק אדמו"ר שליט"א הניף את ידו הק' השמאלית בחוזק בעיקר לצד מערב.

בשיחה ב' (שהיתה ארוכה יחסית) המשיך כ"ק אדמו"ר שליט"א מהשיחה הקודמת שבמזמור פ"ט מדובר על ענינים נעלים ביותר, ובהמשך לזה מגיעים לקאפיטל חדש בתהילים (צדי"ק) שמורה על עבודה מיוחדת בזה, וכפי שהמזמור מתחיל "תפלה למשה וגו'" – תפילה מלשון התחברות, שע"י התפילה יהודי מתחבר עם הקב"ה, ועד"ז הוא גם בנוגע לקרבנות הנשיאים

1 בא' היומנים העירו זהוה הקאפיטל של הרבנית הצדקנית (וראה גם שיחת ש"פ כי תשא ס"ה).

הק'.

שזו לא תהי' סעודת חמץ, ויצטרכו להביא פירות או דברים אחרים, והלה הכריז. אח"כ הוסיף כ"ק אדמו"ר שליט"א: **"מיט אַלע מעלות שבזה"**, והלה הכריז שוב שזו תהי' סעודת חמץ עם כל המעלות שבזה.

במשך כל הזמן חיך כ"ק אדמו"ר שליט"א, ואחר כל הנ"ל אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א שיחה קצרה למשך כמה דקות בקשר למעלה של "א חמצ'דיקע פאַרבריינגען" (בהמשך להנ"ל), שאע"פ שכתוב ש"כל וגו' לא תעשה חמץ" מ"מ יצטרכו להקריב קרבן תודה לע"ל כשיבוא משיח צדקנו שהוא קרב עם חלת לחם חמץ, ובעבודת האדם זהו הענין של אתכפיא ואתהפכא.

בסיום השיחה הקצרה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן בעוז את ניגון ההקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל. בעת הניגון טעם כ"ק אדמו"ר שליט"א מה"מזונות", ועודד בתנועה הידועה בחוזק רב בידו השמאלית הק' (בתנועה לא רגילה) וחזרו על התנועה 10 פעמים.

אח"כ סימן כ"ק אדמו"ר שליט"א לחזן ר' משה שי' טלישבסקי לנגן, וניגן "יהי רצון . . . שיבנה ביהמ"ק", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בידו הק' בעוז כמה פעמים. אח"כ סימן לו כ"ק אדמו"ר שליט"א שוב בראשו הק' לנגן, והתחיל הנ"ל לנגן "ניעט ניעט ניקאָוואַ", וכ"ק אדמו"ר שליט"א הנהן בראשו הק' לחיוב, ועודד בחוזק רב בידו הק' כמה פעמים להגברת השירה. בהמשך השירה עודד בידו הימנית הק' בתנועות סיבוביות,

לאחר מכן ניגש הלה שוב לכ"ק אדמו"ר שליט"א (לפני שירד מהשולחן) ואמר בהראותו בידו על הקהל: "דיינע קינדער בעטן ביים רבי'ן אַז ער זאָל זאָגן מאָרגן באַנאַכט אַ מאמר חסידות" – אך שכי"ק אדמו"ר שליט"א יעשה איך שהוא רוצה, וכ"ק אדמו"ר שליט"א חיך וענה: **"לחיים"**.

בשיחה ג' עורר כ"ק אדמו"ר שליט"א שוב שיש לדאוג לכך שלכ"א מישראל יהיו כל צרכי חג הפסח, ולאחר מכן הורה לאלו שהכניסו את בקבוקי המשקה שיעלו ויכריזו על פעולותיהם כדי שמהם יראו וכן יעשו.

המזכיר העמיד קנקן משקה אחד בלבד, וניגשו השלוחים ר' ישראל שמוטקין ור' יוסף ש. סעמיועלס שיחיו. ר' יוסף סעמיועלס הכריז שהקנקן הוא בקשר לחגיגת חנוכת בית חב"ד במרכז העיר מילוואקי, ויסקונסין, בערב פסח בשעה 8:00 בבוקר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א שאלו האם החגיגה תהי' בזמן ויספיקו לפני סוף זמן אכילת חמץ, והלה השיב שכן וזה יהי' כנ"ל (והכריז שוב) בשעה 8:00. כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה לו שיכריז שהסעודה תהי' **"א חמצ'דיקע פאַרבריינגען"** כדי שהאנשים לא יחשבו

(2) = "בניך מבקשים מהרבי שיאמר מחר בלילה מאמר חסידות".

(3) לפי חלק מהיומנים הי' כל זה אחרי שיחה א'; וקודם ביקש על המאמר ואח"כ ביקש עוגה.

(4) = "התוועדות של חמץ". לפי א' היומנים אמר: **"א חמצ'דיקע סעודה"** [= "סעודה של חמץ"], ולפי א' היומנים שאל: **"מיט חמץ?"** [= "עם חמץ?"] והלה הכריז: **"א חמצ'דיקע פאַרבריינגען"**.

(5) = "עם כל המעלות שבזה". לפי א' היומנים אמר: **"מיט אַלע מעלות וואָס זיינען פאַראַן אין דעם"** [= "עם כל המעלות שישנן בזה"].

ניסן בתורתו של הצ"צ בנגלה או בעניני קבלה או בפנימיות התורה לפחות ג"פ, וכל המרבה הרי זה משובח, וכיון שמשיח צדקנו מגיע תיכף ומיד ממש, מובן שכאשר תתעורר שאלה בלימוד תורתו של הצ"צ וכו', יוכלו לשאול אותו עצמו על כך.

אח"כ בירך כ"ק אדמו"ר שליט"א ברכה אחרונה. ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:55 לערך.

והקהל הגביר את השירה ביתר שאת. כ"ק אדמו"ר שליט"א הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה, ואז הפסיק לרגע ואמר שיחה קצרה למספר דקות (תוך כדי שפותח את הסידור לברכה אחרונה, והמשיך כשהסידור פתוח) - שאנו עומדים כעת בערב י"ג ניסן, יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר הצ"צ, שהשנה מלאו מאתיים שנה להולדתו, ולכן יש לעורר ללמוד במשך המעת-לעת של י"ג

ר"ד מחלוקת הדולרים

אביו ואמר כל הזמן: "רבי, רבי", ונישק את ידו הק' של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

כ"ק אדמו"ר שליט"א שאל את אביו (באנגלית): "הוא שואל את ארבעת הקושיות?".

הנ"ל: הילד צריך רפואה שלימה...

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אבל הוא שואל את ארבעת הקושיות?".

הנ"ל: הילד אינו יכול לדבר.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אָבער ער האָט דאָך דאָ ערשט גערעדט! ער האָט דאָך דאָ ערשט גערעדט, במילא" ופנה לילד באומרו: "וועסטו פרעגן די פיר קשיות, און זאָלסטו אויס'חזר'ן, זאָלסטו האָבן אַ גוטע תירוץ".⁵

יום ראשון, י"ג ניסן

• ר' יוסף שי' סעמיועלס - שליח במילוואקי, ויסקונסין מסר את מפתח בית חב"ד החדש שזה עתה נפתח בעירו, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: "א' ישר כח, און הצלחה רבה, און ס'זאָל זיין מוסיף והולך".

• לאשתו של החייט מר יהודה שי' האנס (שעברה יחד עם בעלה) נתן דולר נוסף באומרו: "דאָס איז אַ דאָנק פאַר אַייער מאַן, וואָס ער האָט מיר אָנגעטאָן מיט לבושים",² והראה בידו הק' על הסירטוק באומרו: "ער האָט אָנגעטאָן מיך קליידער! זאָל זיין הצלחה רבה".³

• ילד (בן 8 שנים לערך) עבר ביחד עם

(4) = "אבל הרי הוא דיבר כאן זה עתה! הרי הוא דיבר כאן זה עתה, במילא".

(5) = "תשאל את ארבעת הקושיות, ותחזור על זה, [כדי] שיהי' לך תירוץ טוב".

(1) = "ישר כח, והצלחה רבה, ושיהי' מוסיף והולך".

(2) = "זהו תודה בשביל בעלך, שהוא הלביש אותי בלבושים".

(3) = "הוא הלביש לי בגדים! שתהי' הצלחה רבה".

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

חיילי בית דוד

תלמידי התמימים השוהים

ב-770 – בית חיינו – בית משיח

להצלחה רבה ומופלגה בכל עניניהם

מתוך הרחבה ומנוחת הנפש

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ובפרט בהענין הכי עיקרי שהזמן גרמא

בקבלת פני משיח צדקנו – כ"ק אדמו"ר שליט"א

יחד עם כל בני ישראל שליט"א בכל מושבותיהם

תיכף ומי"ד ממ"ש, נאוו!

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכ"ר

יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,

חסידיו ושלוחיו ומכלל ישראל

ותיכף ומי"ד ממ"ש נראה בעיני בשר

בקיום נבואתו העיקרית – בשורת הגאולה –

"לאלתר לגאולה" ו"הנה זה משיח בא"

ובעגלא דידן יתגלה לעין כל

ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'

ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל

בגאולה האמיתית והשלימה

נאו מי"ד ממ"ש ממש!